

УДК 2-67

Кобетяк Т. Р.

аспірант,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

**РОЛЬ МІЖРЕЛІГІЙНОГО ДІАЛОГУ У ЗМІЦНЕННІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА
ПОКРАЩЕННІ СУСПІЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ**

У сучасному світі питання забезпечення державної стабільності та суспільної злагоди набувають критичного значення. Одним із провідних механізмів досягнення гармонії в багатоконфесійному середовищі виступає міжрелігійний діалог. Він створює платформу для взаєморозуміння між представниками різних релігійних громад, попереджає виникнення конфліктів та сприяє консолідації суспільства. Ефективна реалізація такого діалогу зміцнює соціальну згуртованість, зменшує напругу та допомагає протистояти зовнішнім загрозам, які можуть зашкодити стабільності та поступу держави.

Під релігійним діалогом мають на увазі процес взаємодії між представниками різних релігійних традицій, який ґрунтується на принципах поваги, довіри та відкритості. Він не лише

виступає духовною основою для переговорного процесу з безлічі глобальних питань, але і є ефективним засобом розв’язання локальних та міжнародних проблем і конфліктів [3, с. 302]. Якісне налагодження міжрелігійного діалогу дозволяє вибудувати фундамент для порозуміння між різними конфесіями, сприяє вирішенню соціальних напружень і запобігає конфліктам, що особливо важливо для консолідації суспільства в контексті російсько-української війни та загрози національній безпеці.

Хоча релігія може виступати об’єднуючим фактором, релігійні відмінності іноді стають джерелом напруги та конфліктів, що негативно впливає на національну безпеку [1, с. 113]. Історія знає численні приклади релігійних конфліктів, які призводили до громадянських заворушень і жертв. Зокрема, громадянська війна в Лівані (1975–1990) між християнами та мусульманами, заворушення між індуїстами й мусульманами в Індії (2002), масові вбивства в Багі. Ці події не лише спричинили численні втрати, але й погіршили політичну ситуацію, підірвавши соціальні структури та міжетнічні відносини.

Релігійна ситуація суттєво впливає на суспільні процеси, економіку та міжнародні відносини. Релігійні лідери та організації формують політичні рішення і впливають на психологічний стан громадян. Гармонійний міжрелігійний діалог знижує конфлікти, зміцнює взаємоповагу та національну єдність, а співпраця церкви з державою підтримує соціальну стабільність і моральні цінності. Західні партнери також звертають увагу на рівень міжрелігійного діалогу в країні, оцінюючи його як індикатор стабільності та готовності до співпраці.

Водночас, серйозною загрозою є релігійний сепаратизм, що відображає намагання здобуття автономії або відокремлення від держави, ставлячи під загрозу її територіальну цілісність. Така діяльність релігійних громад часто спричиняє політичні чи соціальні конфлікти, загострюючи розбіжності, посилюючи напругу в суспільстві та підриваючи стабільність держави. Окрім того, релігійні організації можуть використовувати медіа та соціальні мережі для поширення пропаганди, що підриває довіру до державних структур і провокує нові конфлікти.

Таким чином, релігійна ситуація має значний вплив на політичні, соціальні та економічні процеси в країні. Для досягнення стабільності та сталого розвитку суспільства важливо проводити моніторинг і реалізовувати зважену політику у сфері міжрелігійного діалогу. Критичне значення має співпраця між державними органами та релігійними лідерами, особливо в багатоконфесійному середовищі, що сприяє запобіганню конфліктам і протидії релігійному сепаратизму. Як зазначав Папа Римський Іван Павло II, у міжрелігійному діалозі «не може бути жодного відречення, ані іренізму, лиш взаємне свідчення для спільного поступу на шляху пошуків і релігійного досвіду, а одночасно для подолання упереджень, нетолерантності та непорозумінь» [2]. Важливо, щоб цей діалог не лише сприяв гармонії між різними релігійними громадами, а й став інструментом для зміцнення державної безпеки та суспільної стабільності. Конструктивний підхід до налагодження міжрелігійних відносин дозволить зміцнити духовну єдність, та посилити національну свідомість, що є основою для стійкості в умовах зовнішніх загроз і внутрішніх викликів. Сприяючи глибшому розумінню між різними релігійними спільнотами, цей діалог забезпечить зміцнення суспільних основ і стане опорою для стабільності та безпеки країни.

Список літератури

1. Ломака І., Микитин А. Релігійна складова національної безпеки держави. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2024. Вип. 19. С. 113–121.
2. Іван Павло II. *Місія Відкупителя. Redemptoris missio: про постійну актуальність місійного послання* / пер. з італ. о. Романа Безпалька. – URL: <https://katekhytyka-6.blogspot.com/2018/01/redemptoris-missio-ii-1990.html> (дата звернення: 03.12.2024).
3. Филипович Л. Актуальність міжрелігійного діалогу в сучасній Україні. *Волинський благовісник*. 2015. № 3. С. 301–306.